

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/2/2016
Identifikačné číslo spisu:	6712010068
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Szabo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6712010068.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného E. F. a spol. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. účinného do 31.08.2003 prerokoval na neverejnom zasadnutí 28. januára 2016 v Bratislave dovolania, ktoré podali obvinení E. F. a U. D., obaja zastúpení obhajcom JUDr. Jánom Krnáčom, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. apríla 2014 sp. zn. 5 To 104/2013, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolania obvinených E. F. a U. D. sa o d m i e t a j ú.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen zo 16. apríla 2013 sp. zn. 4 T 13/2012 boli obvinení E. F. a U. D. uznaní za vinných v bode 1/ rozsudku z trestného činu skrátenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 4 Tr. zák. účinného do 31.08.2003, na skutkovom základe, že

1/

spoločným konaním v úmysle skrátiť daň E. F. ako konateľ a U. D. ako účtovníčka spoločnosti J., s.r.o. so sídlom Y. č. XXX, Detva, IČO: XXXXXXXXX, ktorá spoločnosť bola platiteľom dane z pridanej hodnoty (ďalej len DPH) podali dňa 24.09.2001 na Daňovom úrade v Detve daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb za rok 2000, v ktorom vykázali základ dane mínus 50.996,- Sk a dňa 25.04.2000 daňové priznanie k DPH za I. štvrťrok 2000, v ktorom vykázali vlastnú daňovú povinnosť vo výške 2.013,- Sk, pričom pri dani z príjmov právnických osôb do nákladov ovplyvňujúcich základ dane a pri DPH si uplatnili nárok na odpočet DPH na vstupe zo zdaniteľných plnení, ktoré sa neuskutočnili, a to na základe dodávateľských faktúr vystavených podnikateľom E. G. - AGRO - SPOL, so sídlom podnikania Golianova 45, Trnava, IČO: XXXXXXXXX č. 17/2000 zo dňa 17.03.2000 na sumu 493.709,70,- Sk, z toho DPH 92.319,70,- Sk, č. 21/2000 zo dňa 21.03.2000 na sumu 878.466,- Sk, z toho DPH 164.266,- Sk, č. 24/2000 zo dňa 24.03.2000 na sumu 876.252,- Sk, z toho DPH 163.852,- Sk, č. 28/2000 zo dňa 28.03.2000 na sumu 1.045.651,30,- Sk, z toho DPH 195.528,30,- Sk, ktoré faktúry obstarala od E. G. obžalovaná U. D., čím skrátili na úkor Štátneho rozpočtu SR zastúpeného Daňovým úradom Detva, daň z príjmov právnických osôb o sumu 25.289,25 eur (761.863,93,- Sk) a

DPH o sumu 20.446,33 eur (615.966,- Sk).

Za to boli E. F. a U. D. odsúdení podľa § 148 ods. 4 Tr. zák. účinného do 31.08.2003 obaja na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov, pričom podľa § 58 ods. 1 (malo byť písm. a/) Tr. zák. a § 59 ods. 1 Tr. zák. bol obvineným výkon uloženého trestu podmiennečne odložený na skúšobnú dobu vo výmere 2 (dva) roky u každého z nich.

Naproti tomu tým istým rozsudkom boli obvinení E. F. a U. D. podľa § 285 písm. a/ Tr. por. spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Zvolen z 31.07.2012 sp. zn. 2Pv 811/05 pre skutok uvedený v bode 2/ obžaloby, právne posúdený ako trestný čin neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. účinného do 31.08.2003 oslobodení, pretože nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli obžalovaní stíhaní.

Proti tomuto rozsudku obaja obvinení po jeho vyhlásení zahlásili odvolanie do zápisnice o hlavnom pojednávaní, do viny i trestu, ktoré odôvodnili osobitným podaním prostredníctvom svojho obhajcu (č.l. 871-880). V oslobodzujúcej časti nadobudol rozsudok súdu prvého stupňa právoplatnosť.

V pomerne rozsiahlom odôvodnení namietali, že okresný súd nekriticky posudzoval skutkový stav bez riadneho vyhodnotenia relevantných dôkazov v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. Vytýkali okresnému súdu, že od začiatku pristupoval rozdielne k dôkazným návrhom prokurátora a návrhom, ktoré predkladala obhajoba. Od začiatku trestného stíhania zaujali k veci jednoznačný a korektný postoj, primerane opisovali všetky relevantné skutočnosti súvisiace so skutkami, pričom svoje výpovede nemenili. Poukazovali na nezrovnalosti svedeckej výpovede E. G. i na dĺžku trestného konania, a preto uložený trest považujú za neprimerane prísny. Rozsudok je arbitrárny, vytýkali jeho nedostatočné odôvodnenie a záverom odvolania navrhovali napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Na základe včas podaných odvolaní vo veci rozhodoval Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý uznesením z 8. apríla 2014 sp. zn. 5 To 104/2013 na verejnom zasadnutí podľa § 319 Tr. por. odvolanie oboch obvinených ako nedôvodné zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 8. apríla 2014, kedy vo veci rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odpis druhostupňového rozhodnutia obvinený E. F. prevzal 28. apríla 2014, obvinená U. D. 9. mája 2014, ich obhajca 16. mája 2014 a prokurátor prevzal rozhodnutie 28. apríla 2014 (č.l. 917).

Okresný súd Zvolen 8. januára 2016 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvinených E. F. a U. D., ktoré podali prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jána Krnáča, ktorý oboch obhajoval aj v pôvodnom konaní. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 12. augusta 2015 (č.l. 935-955) z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/, g/, i/ Tr. por. a smeruje proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu.

V písomných dôvodoch tohto mimoriadneho opravného prostriedku obaja zhodne uviedli, že dovolanie podávajú proti uzneseniu krajského súdu, ako aj proti konaniam a rozhodnutiam predchádzajúcim tomuto uzneseniu. Napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a zásadným spôsobom boli porušené práva na obhajobu. V rámci uplatnených dovolacích dôvodov fakticky zopakovali námietky, ktorými odôvodnili odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa. Vytýkali krajskému súdu, že sa nezaoberal ich námietkami, najmä výhradami voči výpovediam svedka E. G., čím porušil zásadným spôsobom právo na obhajobu. Znovu namietali, že v konaní súdy nevyhoveli ich návrhom na rozdiel od návrhov obžaloby, čím bola narušená rovnosť strán v trestnom konaní. Poukazovali na rozpory vo výpovediach svedka E. G. a namietali procesný postup súdu prvého stupňa, ktorý oboznamoval výpoveď tohto svedka z prípravného konania, ktorý postup nie je v súlade s procesnými predpismi. Znovu poukazovali na neprimeranú dĺžku trestného konania,

jednostranné vyhodnotenie dôkazov, vytýkali nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí a v tejto súvislosti poukazovali na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Záverom svojho mimoriadneho opravného prostriedku navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom, že napadnutým uznesením, ako aj rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v ich neprospech, napadnuté rozhodnutia navrhli zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu v lehote, ktorú im určila, k dovolaniu obvinených vyjadriť. Uvedenú možnosť využil prokurátor, ktorý vo svojom podaní z 23. októbra 2015 (č.l. 959-960) uviedol, že námietky obvinených nenapĺňajú ani jeden z uplatnených dovolacích dôvodov, a preto navrhol dovolanie obvinených podľa § 392 Tr. por. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie podali obaja obvinení v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom zvoleného obhajcu. Zároveň však zistil, že dovolanie obvinených je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/) Tr. por.

Najvyšší súd opakovane pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne vymenované v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. a úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či námietky uvedené v dovolaní obsahovo skutočne napĺňajú niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v dovolaní.

Prvý z dovolacích dôvodov, ktorí spoločne uplatnili obaja obvinení je dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu je popri prezumpcii nevinu jedným z najdôležitejších základných práv osôb, proti ktorým sa vedie trestné konanie. Hlavným účelom tohto práva garantovaného čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je dosiahnutie spravodlivého súdneho rozhodnutia. Ide o právo, ktoré je nielen v záujme trestne stíhanej osoby a na jej prospech, ale aj v záujme každého demokratického právneho štátu, založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana. O tom, že Slovenská republika patrí k takýmto demokratickým štátom nemožno pochybovať.

Ustanovenie § 34 ods. 1 Tr. por. konkretizuje základné práva obvineného, ktorý má okrem iného aj právo zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním i počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a v prípade, že obvinený sa nachádza vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže hovoriť s obhajcom aj bez prítomnosti tretej osoby. Práva vyplývajúce z citovaného ustanovenia je potrebné vykladať tak, aby každému obvinenému bol zaručený spravodlivý proces.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len jedného z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní však samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, je spôsobilé naplniť

uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V posudzovanej veci ani jeden z obvinených v dovolaní výslovne nenamietal, že by boli porušené ustanovenia Trestného poriadku o povinnej obhajobe. Porušenie ustanovení o povinnej obhajobe nebolo zistené ani zo strany dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o ďalšie námietky obvinených v rámci tohto dovolacieho dôvodu, dovolací súd pripomína, že sa s nimi náležite vysporiadal krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Napriek tomu považuje dovolací súd k námietkam obvinených uviesť, že v každej konkrétnej veci musí sám súd rozhodnúť o tom, akými dôkaznými prostriedkami bude objasňovať určitú okolnosť, ktorá je dôležitá pre náležité zistenie skutkového stavu veci a pre správne rozhodnutie o vine, či nevine obvinených. Vyplýva to z ústavného princípu nezávislosti sudcov pri výkone ich funkcie a z ich viazanosti len právnym poriadkom. Podstata tohto princípu spočíva v tom, že sudcom nemožno v konkrétnej veci prikazovať aké dôkazy majú v záujme zistenia skutkového stavu veci vykonať a akým spôsobom majú hodnotiť vykonané dôkazy. Taktiež nie je pravdivé tvrdenie obvinených, že zo strany súdov bolo porušené právo na spravodlivý proces, pretože v konaní postupovali jednostranne v prospech obžaloby. Práve naopak, zo zápisníc o hlavných pojednávaniach vyplýva, že súdy akceptovali návrhy obhajoby na doplnenie dokazovania výsluchmi svedkov. Pokiaľ nevyhoveli všetkým návrhom, tieto v súlade s Trestným poriadkom zamietli. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že k žiadnemu závažnému porušeniu práv na obhajobu zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípade oboch obvinených nedošlo.

Ako ďalší dovolací dôvod obaja obvinení zhodne uviedli ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., podľa ktorého možno podať dovolanie ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Uvedený dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať iba v prípadoch, keď rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, resp. neboli vykonané zákonným spôsobom, prípadne na dôkazoch, ktoré neboli získané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch získaných nezákonne, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu obaja obvinení videli v podstate v tom, že súd na hlavnom pojednávaní 16. apríla 2013 „oboznamoval“ výpoveď svedka E. G. z č.l. 194-213, ktorý postup považujú za procesne nesprávny a nezákonný, pretože nie je zrejmé, podľa akého ustanovenia Trestného poriadku takto postupoval. Poukazovali pritom na ustanovenie § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por.

V tomto smere si dovolací súd plne osvojil stanovisko prokurátora, že postup súdu v súvislosti s výpoveďou svedka E. G. bol v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku. V zápisnici o hlavnom pojednávaní je síce uvedené, že jeho výpovede boli „oboznámené“ ale podstatné v danom prípade je, že výpovede tohto svedka z prípravného konania boli na hlavnom pojednávaní skutočne prečítané. Napokon rovnakú formuláciu použila predsedníčka senátu aj pri prečítaní ďalších svedeckých výpovedí (č.l. 842). Nesprávne použitú formuláciu v zápisnici o hlavnom pojednávaní nemožno považovať za nezákonnosť. Podstatné je, že dôkaz bol vykonaný a strany mali možnosť k dôkazom sa vyjadriť, ktorú možnosť, ako vyplýva zo zápisnice, obvinená U. D. ani obhajca obvinených nevyužili. V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom možno uzavrieť, že súdy nižšieho stupňa pri dokazovaní v predmetnej veci postupovali v súlade s Trestným poriadkom a súdnou praxou, preto obvinenými v dovolaní uvádzané námietky nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Napokon obaja obvinení ako posledný dovolací dôvod uplatnili dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu možno namietat', že skutok, zistený súdom v pôvodnom konaní, bol nesprávne kvalifikovaný ako trestný čin, hoci išlo o iný trestný čin alebo nešlo o žiadny trestný čin. Okrem týchto pochybení, ktoré sa týkajú právneho posúdenia skutku, možno tiež vytýkať iné chybné hmotnoprávne posúdenie, pod ktorým sa rozumie právne posúdenie inej skutkovej okolnosti, ktorá má význam z hľadiska hmotného práva. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že vo vzťahu k zistenému skutku možno dovolaním namietat' iba právne pochybenia. Dovolací súd nie je oprávnený v dovolacom konaní preskúmať postup súdov nižšieho stupňa pri dokazovaní a hodnotení dôkazov, ale vychádza iba z konečných skutkových zistení, ktoré urobili sudy nižšieho stupňa a v nadväznosti na tieto skutkové zistenia posudzuje správnosť aplikovaného právneho posúdenia. Tieto skutkové zistenia nemôže meniť ani dopĺňať. Najvyšší súd v dovolacom konaní nie je akousi treťou inštanciou, ktorá preskúmava skutkový stav veci, pretože ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa, ktorého závery môže dopĺňovať, prípadne korigovať iba odvolací súd v rámci konania o odvolaní na základe riadnych opravných prostriedkov.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že východiskom pre existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. sú skutkové zistenia vyjadrené v popise skutku v príslušnom výroku rozhodnutia vo veci samej, ktorá je právoplatne skončená.

V posudzovanej veci však uplatnené dovolacie námietky obvinených tento dovolací dôvod nenapĺňajú. Obaja obvinení totiž poukázaním na tento dovolací dôvod namietali, že súdmi zistený skutkový stav v napadnutom rozhodnutí nevykazuje všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého boli uznaní za vinných. Svoj názor vyvodzovali z nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. nezabezpečenia všetkých dôkazov. Obvinenými uplatnené námietky sa netýkajú hmotného práva, ale v skutočnosti sa týkajú porušenia procesných ustanovení (vykonávania dôkazov) a následne smerujú k revízii skutkových zistení v ich prospech. Predkladajú tak vlastnú verziu skutkového stavu, ktorá skutočnosť je však mimo uplatnený dovolací dôvod.

Rovnako mimo uplatnený dovolací dôvod je aj námietka vzťahujúca sa na dĺžku trestného konania. .

Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takeého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V prípade, že tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že výhrady obvinených, ktoré uplatnili v dovolaní, nekorešpondujú s dovolacími dôvodmi, o ktoré svoje dovolanie opreli. Dovolania obvinených E. F. a U. D. boli podané mimo zákonné dôvody vymedzené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, g/, i/ Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolania oboch obvinených odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.